

VÂRSTA COPILĂRIEI - PERIOADA DE MAXIMĂ RECEPTIVITATE PENTRU CONSTRUIREA UNEI RELAȚII MUZEU - PUBLIC

Corina STOIAN

Muzeul ca instituție de cultură a evoluat în timp, de la simplu depozit de obiecte prețioase, până la muzeul de astăzi - muzeul viu. Evoluția a fost dictată de însăși transformarea societății umane de-a lungul veacurilor. Astfel că, în zilele noastre, a devenit fundamentală, alături de colecționare, conservare, restaurare și cercetare a bunurilor culturale, funcția educativă a muzeului. Acest fapt implică ieșirea sa din postura de „obiect decorativ” al vieții sociale, implementându-i-se mai mult dinamism și dorință de adaptabilitate la viața cetății.

Pentru îndeplinirea cu succes al acestui rol este necesară crearea și consolidarea unei relații muzeu - public. Experiența anilor anteriori a demonstrat că aflulul de vizitatori era relativ scăzut, constând în special dintr-o categorie socială cu adevărat elevată sau din persoane care prin natura preocupărilor aveau tangență cu muzeul. La o primă analiză, motivațiile ar fi putut fi unele de ordin economic sau lipsa de timp liber, dar, aprofundând fenomenul dintr-o perspectivă pragmatică, s-a ajuns la concluzia că, printr-o activitate muzeală bine orientată, handicapul poate fi depășit, printr-un efort conjugat pe termen lung, al tuturor factorilor de specialitate. Scopul propus este cultivarea obișnuinței de a veni la muzeu și integrarea acestuia într-un cadru educațional mai larg, în care acțiunile propuse aici să vină în prelungirea și completarea celor din școli și licee, constituindu-se practic în

„unelte” specializate, de care școlile să utilizeze în mod frecvent și chiar necesar.

Pornind de la ideea că deprinderile și gusturile se formează din copilărie, putem intui că și obișnuința și plăcerea de a veni la muzeu se formează tot atunci, motiv pentru care s-a acordat o atenție specială constituirii de programe cât mai variate și atractive destinate copiilor. În plus, ținta promovării acestora era una foarte precisă, bine determinată, și anume instituțiile de învățământ de toate nivelele.

Având în vedere că atât informațiile culturale furnizate trebuie adaptate nivelului de înțelegere al receptorului, cât și direcția de popularizare a acțiunilor se orientează corespunzător, s-a impus împărțirea publicului pe categorii de vârstă.

Programul destinat copiilor de vârstă preșcolară a fost inițiat la începutul anului școlar, și constă, într-o primă etapă, dintr-o vizită în care copiii se familiarizează cu muzeul, primesc explicații pe înțelesul lor despre muzeu și rolul lui, despre elementele de decorație înconjurătoare, din cadrul ambiental, precum și despre lucrările expuse. Totul se bazează pe observația lor directă, făcându-se apel permanent și la cunoștințele pe care le au deja, acest fapt permițând coordonatorului să-și plieze explicațiile pe profilul grupului. Vizita este, în fapt, un act creativ, pentru că, deși principalele idei mai sus menționate sunt transmise fiecărui grup, constituind coordonatele acestei prime etape, discuțiile din prelungirea fiecărei idei depind exclu-

siv de nivelul de pregătire și interesul manifestat de membrii grupului.

Un rol important în popularizare l-a avut colaborarea cu inspectoratul pentru învățământ, care, prin implicarea sa directă, a permis desfășurarea coerentă a programului.

Cea de-a doua etapă, după familiarizarea copiilor cu muzeul, urma să fie una complexă și consta, la fiecare ședință, într-o vizită scurtă, având o temă propusă de educator, în baza programei. Această vizită constituia un suport pentru atelierul ce urma, când copilul aplica (practic) o parte a noilor cunoștințe, totul desfășurându-se ca în cadrul unui joc fără constrângeri, dar nu lipsit de disciplină. Atelierul își propunea să depășească aspectul didactic obișnuit, urmărind, pe lângă dezvoltarea creativității, sensibilității și simțului estetic, și o îndemânare deosebită. Aici copilul avea ocazia să învețe, sub o îndrumare corespunzătoare, să deseneze, să picteze, sau să modeleze. Aici el urma să facă cunoștință și cu trusa de pictură: pensule de ulei de acuarelă, dălți, paleta, tuburi de culoare, pasteluri, lianți - când se folosesc, cum se mănuiesc-, cum se prepară o pânză, cum se întinde pe șasiu. Exista și posibilitatea ca ședințelor de atelier să li se substituie cele de proiecții de film, când copiilor le erau prezentate monumente istorice cum ar fi de exemplu: Castelul Bran, Castelul Peleş, Muzeul Satului etc. În felul acesta, li se stârnește interesul de a vizita cât mai multe obiective în excursiile lor, sau în vacanțele cu părinții, sau îi ajută să își modifice percepția despre locuri deja văzute.

Programul a stârnit un interes deosebit în rândul educatorilor, care văd în el o suplimentare binevenită ce-i sprijină în activitatea de educație plastică. Reacția copiilor a fost și ea una pozitivă, pentru ei perspectiva de a veni la muzeu pentru o activitate recreativă, fiind un motiv în plus de bucurie.

Parametrii ce ar permite evaluarea succesului acestui program, ar putea fi, pe de o parte, creșterea numărului de participanți de la o săptămână la alta și, pe de altă parte, judecând în perspectivă, numărul de copii (aceiași) ce vor frecventa programele muzeului în viitor, la categoria corespunzătoare vârstei lor, sau, altfel spus, câți dintre ei vor deveni „prieteni ai muzeului”.

Rezultate pozitive în acest sens s-au obținut acționându-se pe calea promovării directe în școli și licee, a programului destinat școlarilor.

Programul „Cursuri de educație plastică”, ce a fost inițiat la începutul anului școlar 2000 - 2001, și-a dovedit eficiența nu numai într-un timp relativ scurt, dar și printr-o pondere ridicată a numărului de vizitatori. Plăcerea și satisfacția au fost cu atât mai mari, cu cât vizitele aceluiași copii s-au repetat, solicitând și alte teme de interes. Datorită programelor pe termen lung ale muzeului, în momentul de față există un număr substanțial de elevi care sunt deja obișnuiți ai muzeului, participând în mod constant la acțiunile lui. În mod deloc surprinzător, categoriile de vârstă în care se încadrează cei mai sus-menționați sunt între 7 și 13 ani, confirmându-ne o dată în plus că perioada de maximă receptivitate se află în acest interval de vârstă. Din acest interval de vârstă au făcut parte și participanții la programul „Vacanță la muzeu”, din vara anului 2001, program ce s-a constituit practic într-o prelungire a cursurilor de educație plastică.

Categoriilor de vârstă ce o depășesc pe cea școlară, în special liceenilor, le sunt destinate și vizite creative corespunzătoare fiecărei expoziții. Acestea pornesc de la diverse teme propuse de muzeu, sau de responsabilul de grup, teme ce permit fie o apropiere pur plastică, observațională, o deschidere către imaginar, fie o inițiere în istoria artei, în funcție de

direcția spre care se îndreaptă interesul grupului. Totodată, programul de proiecții pe teme, propuse de muzeu sau profesori, inspirate în general din programele școlare, vine în întâmpinarea cadrelor didactice, pentru a oferi o mai bună exemplificare vizuală. Aici au ocazia să viziteze virtual mari galerii europene și să le fie prezentate capodoperele din colecțiile acestora.

Copiii sunt extrem de receptivi la nou, dar o mare importanță în formarea lor o are o bună îndrumare. De aceea

conștientizarea dascălilor asupra valorilor perene ale culturii este esențială. În acest spirit, a fost propus și este în curs de organizare programul „Muzeul și patrimoniul - rolul și importanța lor”, destinat cu precădere Liceului pedagogic. Este, în fapt, un curs de inițiere și conștientizare a importanței patrimoniului, ca mărturie directă a istoriei culturii, civilizației și personalității umane și a muzeului, ca păstrător al acestei mărturii.

ABSTRACT

Museums evolved over time, from simple collections of objects to living museums, as we can observe them today. The new important component is nowadays its connection with the public. To increase the number of visitors, a museum has to become an educational instrument and has to tighten its relations with schools. In this respect, the Art Museum from Ploiești has initiated a series of programs for children in order to make them familiar

with the museum. In one of them, the children were taught how to work with painting instruments, or about the art techniques, to name just some of these projects.

Short films about historical monuments, like Bran Castle or Peleş Castle, were used to form their taste of visiting. This program was a success and the number of children of different ages visiting the museum, or becoming its Friends, increased considerably.